

rijke land ook kunnen! Laat daarom ieder, die er kans toe ziet, meehelpen. Het merken is niet moeilijk. De beste tijd is, als de jongen halfvlug zijn en zich boven den nestrand laten zien, einde Mei, Juni en Juli. Komt men bij 't nest, dan liggen de jongen meest plat en strekken de lange pooten uit, zoodat 't aanbrengen van een ring heel eenvoudig is. De ouden doen nooit een ernstige poging om den indringer weg te jagen en verzorgen de jongen na afloop of er niets gebeurd was. Ik hoop, dat vele aanvragen om de aluminiumringen, die *gratis worden toegezonden*, weldra bij mij in zullen komen, en dat 't aantal geringde ooievaars in dit voorjaar dat van verleden jaar ver zal overtreffen!

En laat verder allen erop letten, of er ook van de verleden jaar gemerkte jongen in dit voorjaar teruggekeerd zijn. Nestelen doen zij waarschijnlijk pas in 't tweede of derde jaar, maar meerdere jongen zijn in Pruisen na 1, 2, ja zelfs 3 jaar in de onmiddellijke nabijheid van hun ouderhuis teruggevonden,

Zoöl. Station, Den Helder.

H. C. DELSMAN.

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

NATUURBESCHERMING.

Die freie Natur darf nicht allein dem Jäger gehören.
Prof. SCHILLINGS.

Hoe woest en immoreel ons Nederl. volk nog tegenover de natuur staat, bewijst weer het volgende berichtje van deze week in de dagbladen: »In de nabijheid van het dorp Bennekom vertoonde zich een hert, een bijzonder groot exemplaar met een fraai gewei. *De menschen die op het land aan het werk waren, maakten er met schoppen en grepen jacht op, totdat het beest met zijn kop tegen een weidehek aantiep en bewusteloos neerviel. Het werd nu door een arbeider bemachtigd en gedood.*« (!)

Als men het met afschuw leest, zou men zich best kunnen voorstellen dat dit een bericht uit het Steenen tijdperk was. En eigenaardig is het, maar al onze groote dagbladen schijnen met voorliefde zulke berichten te plaatsen als een reclame voor de hoogte waarop de mensch volgens hun is gestegen; ze zetten er nooit een afkeuring of waarschuwing bij. En zendt men stukken over *natuurbescherming* aan dergelijke redacties; dan nemen ze dit soort artikels véél minder grif op dan de triomphantelijke berichten van noodeloze *natuurverwoesting!* Neen de journalisten hebben we nog niet op onze hand.

Nu kome het vervolg van het jagerscongres:

»Mit dem Schutze der Wildgänse, Wildenten und Moosschnepfen befasste sich das Korreferat des eben besprochenen, erstattet von Jagdschriftsteller Louis Ternier. Referent schildert die Mossenverheerungen, welche durch Anwendung leichter, mit Waffen grössten Kalibers (»Entenkanonen«) ausgerüsteter Boote, an den Küsten vieler Länder angerichtet werden und weist darauf hin, dass neuestens durch Verwendung von Motorbooten und die erwähnten grosskalibrigen Waffen eine örtlich bis zur völligen Vernichtung getriebene Dezimierung der Seegänse und zumal der Trauerente eingetreten sei. Die Wildenten seien ausser durch diese Jagdmethoden auch noch durch den Tang mit Netzen bedroht. *Auch in Holland, Belgien, Deutschland und Grossbritannien werde diese barbarische Jagdmethode ausgeübt.*

Um nur ein Beispiel zu zitieren, das mir genau bekannt ist: In der Bucht der Seine wird von Autobooten und »Punts« während des ganzen Jahres mit gewöhnlichen Waffen und Jagdkanonen auf die Wildenten geschossen. Da nun die regulären Jäger weder eine Wildente verschicken noch in die Stadt mitnehmen dürfen, wenn sie nicht riskieren wollen, von den Finanzorganen zur Rechenschaft gezogen und eventuell bestraft zu werden, *so versenken sie ganz einfach die ausgiebige aber unerlaubte Beute ins Meer!* (!)

Hier müssten ehestens gesetzliche Bestimmungen geschaffen werden, welche die Jagd, das Kaliber der zu verwendeten Waffen fest zu setzten, und ins besondere auch (ähnlich wie beim Seefisch fange) eine neutrale, nicht zu bejagende Zone (drei Meilen von der Küste entfernt) auszuseiden hätten.

Mij wil echter toeschijnen, dat *elke* dusdanige jacht *kort en goed* verboden moest worden, zonder eenige verzachting. Welke reden is op te geven om zoo iets toe te laten, ook al is het in zachtere vorm? Menschen, die zulke bezigheden moeten hebben om gelukkig en tevreden

te zijn, hooren toch werkelijk niet thuis in onze samenleving. Waarom een man die een paar appels steelt of die een kind slaat te vervolgen en een mensch die uit lauter plezier en met voorbedachten rade op de afgrijselijkste manier aan 't moorden en kwellen van andere levende wezens uittrekt, *niet* te vervolgen, ja zelf voor hem nog een wetsbepaling te maken, dat hij op de een of andere manier tóch nog aan 't moorden kan gaan, zonder met de wet in conflict te komen?

»Die Moosschnepfen betreffend, werden als Gründe für diesen sehr bemerkenswerten Rückgang angegeben: 1) der örtlich geübte Fang mit Schlingen; 2) das Verschwinden der Sümpfe, und 3) die Zunahme der Jäger und Vervollkommnung der Feuerwaffen.

Als das vornehmlichste Mittel zum Schutze dieser Vögel bezieht Referent das Abstellen des Fanges mit Schlingen, und die Einhaltung strenger Schonzeiten während der Brut, da die in Punkt 2 und 3 erwähnten Tatsachen nicht leicht oder gar nicht zu ändern seien. (Zie ik niet in, zoodra men den menschen het »jager-zijn« heeft afgeleerd door hun meer in te weiden in de natuurstudie, iets waarin ze nu meestal totale leeken zijn, dan komen de vogels van zelf weer terug, en worden de vuurwapens niet meer verkocht, en dan ook niet meer gemaakt).

Es wird schliesslich die vom Referenten vorgeschlagene Resolution mit einer kleiner Erweiterung angenommen.

Sehr interessant ist auch das nun folgende Referat »Internationale Vorschriften, abzielend auf die Hintanhaltung der Vernichtung der nicht als Nahrung dienenden Seevögel« ebenfalls von Ternier. Unter Hinweis auf die Tatsache, dass zahlreiche Arten von Seevögeln der armen Küstenbevölkerung zur Nahrung dienen, sei es nicht gut anständig, den Fang dieser völlig abzustellen, andererseits bilde aber gerade dieser Umstand ein wichtiges Argument für die Notwendigkeit ihrer Erhaltung und ihres gründlichen Schutzes vor vollkommener Vernichtung durch Wahrung des Nachhaltigkeitsprinzips bei ihrer Nutzung. *Hierzu trete als wesentliches Moment die Forderung ihrer Erhaltung aus Gründen ästhetischer und ethischer Natur.* Dieses müsse insbesondere dort nachdrücklichst zur Geltung gebracht werden, wo die Erlegung der Seevögel nicht aus Gründen ihrer wirtschaftlichen Benutzung, sondern aus anderen Motiven erfolge. *Die Seevögel, ins besondere jene unserer Länder intensiver Zivilisation, werden von Fanatikern vernichtet, welche die Jagd als einen grausamen Zeitvertreib betrachten; sie vernichten die Vögel bloss um des Vergnügens willen, zu vernichten und zu töten.* (Waarom laat men de menschen toch in 't bezit van vuurwapens in een land als Europa? en waarom vernietigt men niet ineens die afschuwelijke toestanden door niemand meer een jachtakte te verleenen die eenmaal een schot gedaan heeft dat niet totaal noodzakelijk en onvermijdelijk was voor het voortbestaan van 's menschen geluk? Dan was 't immers ineens uit! Een kind dat niet vertrouwd is met een gevaarlijk instrument geeft men het immers ook niet in handen of men ontleent het hem!)

Nun geht der Bericht auf die einzelnen Ursachen der Vernichtung der Seevögel ein. Dit dus voor de volgende keer.

Dordrecht.

P. J. BOLLEMAN VAN DER VEEN.

„**Natura Docet.**“ — Voor de feestelijke opening op 5 Juni a.s. (2de Pinksterdag), heeft zich een commissie gevormd, die de leiding op zich genomen heeft.

Het programma is als volgt samengesteld:

a. 1½ uur openingsrede in »Concordia«, te Denekamp, door den heer F. W. Craandijk, Amsterdam; b. 2—3 uur bezichtiging van het Museum; c. 3—5 uur wandeling in de omstreken; d. 5 uur feestmaaltijd à f 2.50 per convert.

Voor hen, die de Pinksterdagen buiten wensch door te brengen, wordt door de commissie logies besproken en zullen voor hen op Pinksterzondag en Maandagmorgen wandelingen worden voorgesteld en geleid.

Zij, die bijgedragen hebben tot de stichting van het Museum hebben vrijen toegang tot a, b en c met een dame. Voor anderen is een beperkt aantal introductiekaarten à 50 Cent beschikbaar.

Vertrek der treinen van Oldenzaal naar Denekamp 6.40, 8.50, 12.— 3.—, 6.08.

Numens de Feestcommissie:

Dr. A. J. HONDELINK, Voorzitter.
L. L. MULDER, Secretaris.

Denekamp, Mei 1911.

Correspondentie enz. wegens plaatsgebrek uitgesteld tot de volgende aflevering.